

Припреме за нове трговинске уговоре.

Данас важећи европски трговински уговори истичу крајем 1917 год., и већ сада чине се свуда припреме за нове уговоре. На овим припремама раде и званични и незванични орган, тако на пр. поред Министарства Трговине, које брижљиво прикупља потребан материјал, марљиво раде на овом питању и све привредне организације, које испитују дејство важећих уговора на поједине привредне гране, и предлажу измене, које треба унети у нове уговоре.

Припрема за нове трговинске уговоре обраћа нарочиту пажњу двама моментима.

1. Она испитује: каква су дејства имали одн. имају сада важећи уговори на привредни живот уште, а по развитак појединих грана привредне радиности посебице; и

2. Какве су промене наступиле у привредном животу у земљи и на страни.

Материјал прикупљен на овај начин служи као основица за трговање, и показује на измене које треба унети у нове уговоре.

Како стоји питање о припремама код нас?

На трговинским уговорима раде код нас три званична и три полужванична надлештва: Министарство Финансија, Иностраних Дела и Народне Привреде с једне, и Комора Трговачка, Индустијска и Занатска с друге стране.

Није нам познато, да ли су се ова надлештва занимала овим питањем, и да ли су штогод на томе радила: али се бојимо, да се они не ослоне једно на друго, и не очекују, да други прикупља материјал.

Код нас се мора још сада почети на прикупљању потребног материјала, у толико пре, што је наш посао много тежи, јер поред онога материјала, који мора прикупљати свака држава, кад улази у преговоре, ми морамо водити рачуна и о многим другим моментима, од којих ћемо овде нагласити само два:

У последњем рату ми смо добили нове области, о којима се при преговорима мора водити рачуна. Пре свега мора се водити рачуна о томе, да се привредни живот у новим областима у многоме разликује од привредног живота код нас, што значи, да она царинска политика, која је можда потпуно одговарала привредним приликама наших старих области не мора бити најкориснија за привредни развитак нових области. У овом погледу довољно је споменути само толико, да је земљорад у новим крајевима врло екстензиван, и да ми морамо имати такву царинску политику, која ће потпомагати одн. утицати на интензивнију обраду земље.

Сем тога не сме се заборавити ни то, да је потрошачка снага тамошњег становништва врло слаба, и да би претерана царинска заштита, која повећава цену увезеној роби, рђаво утицала на тамошњу потрошњу.

Ми се нећемо даље упуштати у ово питање, већ ћемо само нагласити, да се све ове ствари морају марљиво проучити.

С друге стране ми не смемо изгубити из вида ни своје односе према А.-Угарској, односно њено држање према нама.

Од 1906 год. па на овамо Србија ради на економској еманципацији од А.-Угарске, и наше је мишљење, да на овоме треба и даље радити, у толико пре, што нам је и ближа и даља прошлост доказала, да оваква политика најбоље одговара нашим земаљским интересима.

Када се уз ова два, само за нас важећа момента, имају на уму све многобројне околности, којима се при закључивању трговинских уговора мора поклонити пажње, онда је јасан онај огроман задатак који нас чека 1917 год., и који императивно налаже, да још сада почнемо најревносније радити на скупљању потребног материјала.

О ШТЕДЊИ И ПОЗАЈМИЦИ

Небројене пословице и изреке хвале штедњу као врлину, а осуђују узимање и давање на зајам. Ну кад се обазремо по данашњој области појединачне, народне и светске привреде, увидећемо да у ствари све привредне гране, како приватне тако и државне, раде са узајмљеним новцем, тако да је наш привредни живот у великој мери скопчан са кредитом.

Ко узноси штедњу, не може осуђивати позајмљивање, јер није дан паметан човек не штеди само зато, да би свој новац тутнуо у чарапу или кесу, већ сваки штеди, да би уштеђени новац корисно дао на зајам. Само у ратно доба људи сакривају уштеђевину; у редовно доба они је издају на зајам, да би се умножила.

Похвала штедње мора се донекле ограничити; има чак националних економа, који иду тако далеко, да означају штедњу као корен многих зала, с погледом на поновне привредне кризе. Они тврде да се штедњом потрошња вештачки ограничава, да се стога на страни производње појављује т. зв. сувишна производња, из које потичу економске кризе. Да размотримо ову ствар најпре са становишта приватне привреде. Овде ћемо већ увидети да штедња и позајмица имају различиту вредност према одређеној сврси. По правилу је неумесна штедња, кад човек штеди на властитом обрадовању, јер се тим промаши прилика оспособљења за будући жи-

вот. Колико је људи, који у старости имају новаца у изобиљу, али се њиме не могу више користити, мада су га могли раније са коришћу уложити! Сетимо се само, примера ради, васпитне вредности од путовања! Треба ли у доба пријемчиве младости да закратимо себи путовање и да чекамо, докле у старости ишчезну воља за путовањем и способност за примање упечатака?

Сада о позајмици са приватно-привредног гледишта. Речено је већ да штедња има тада паметну сврху, кад хоћемо своје уштеђевине да корисно позајмљујемо. С друге стране није никаква неврлина, кад човек ради са узајмљеним новцем, само кад располажемо привредним способностима, које не можемо сопственим капиталом довољно да искористимо. Ове способности добиће пуну вредност тек онда, кад узмемо у помоћ туђ новац, који доноси леп интерес.

Појаве појединачне привреде добивају своју вредност у већем обиму у народној привреди. Претерана штедња врши, као што је малочас поменуто, неповољан утицај на развијање потрошње, и стога има повратни утицај на производњу. Штетна дејства, што отуда потичу, узајамно се повећавају, јер уштеђени капитал тражи да буде уложен у производњу и и тако вештачки гони и шибаву на више. Ну овако појачана производња не наилази на сразмерну појачану потрошњу; напротив, претераном штедњом потрошња се вештачки задржава. Тако наступа економска криза. Иде ли пак новац непосредно у потрошњу, онда тече он посредно у производњу и оплођава ову, под гаранцијом да се произведена роба продаје. Што се тиче позајмљивања новца, то се дешавају у ситној трговини често пута незгоде; у великој трговини и у великој производњи наш је привредни живот, без икакве штете, заснован на кредиту. Ми не бисмо могли ни из далека достићи овај степен економског развића, на коме се данас налазимо, кад не би велика предузећа радила прикупљеним, узајмљеним, уштеђеним капиталом, поглавито у облику акционарских друштава. У Немачкој земљорадња не би ни близу достигла данашњи ступањ технике, кад се и земљорадник не би могао ослањати на узајмљени, уштеђени капитал, у облику хипотека. Што се тиче акционарских друштава, вредно је поменути да је н. пр. у Немачкој њихов номинални капитал износио г. 1912. више од 17 милијарди марака. То чини један део народног благостања, народне имовине, која се цени од прилике на 300 милијарди марака. Наравно да је потребна велика мера штедљивости, да би се омогућила таква прибирања узајмљених, уштеђених капитала. Ну исто тако је потребно, да се сразмерно велики део ви годишњег народног примања,

прихода испољавају у увећаној снази потрошње, конзума, како се увећана производња не би преобратила у незгоду и опасност. Кад од народне економије пређемо на светску економију, тада опажемо и у светским пословима у највећем обиму позајмице и кредитне. Милијарде и милијарде укупних приватних капитала једне земље позајмљују се другој некој земљи, држави. Сетимо се само финансијских односа између две државе као што су н. пр. Француска и Русија! Међународна размена робе не би се могла извршити без помоћи кредита. Како се у међународној позајмици све више примењује међународни капитал, то се мислило да ће развиће светских економских односа морати довести да све већег интернационалисања капиталистичких интереса; шта више, мислило се, да ће на тај начин општи светски мир до се све већма приближити, јер би при сваком судару и сукобу великих држава међународни капитал свугде био тако осетно погођен, да би се тражила сва средства, а нарочито успешно средство одузимања кредита, ради спречавања светског пожара. Ну у ствари не извршује се тако глатко и потпуно интернационалисање капитала, већ напротив видимо да се међународна новчана политика све јаче оријентише и управља, ако не чисто национално, а оно према извесним, одређеним групама држава.

Дакле имамо нарочито супротности у светској финансијској политици између европских држава Тројнога Споразума и Тројнога Савеза. Француска, која је уште класична земља националне светске финансијске политике, привлачи Русију чврсто уза своју политику позајмљеним милијардама својим. Енглеска уноси у све већој мери своје приватне капитале у развиће руске приватне привреде. Према немачким вредностима париска берза је затворена; и према аустријским финансијским потребама затварају своје касе државе Тројног Споразума. Немачка је најважнији зајмодавац својих савезника у Тројном Савезу. Око финансијског утицаја на блиском Истоку боре се међу собом Тројни Споразум и Тројни Савез. И на удаљеном Истоку сталан је спор око тога, које ће силе суделовати у финансирању Кинаја.

Сасвим је погрешно мишљење, да се капитал интернационалише. Светска новчана политика данашњице, напротив, у служби је државних интереса, односно интереса државних група. Ну она тим не занемарује своје сопствене интересе, већ обратно осигурава себи најјачу подршку својих интереса.

Према томе, штедња и позајмица треба да буду плодносни како појединцу, тако и народу и држави.

АТЕНТАТ У САРАЈЕВУ.

Демонстрација хрватских ђака.

Сарајево 16 јуна.

Хрватски ђаци организовали су јуче манифестације антисрпског карактера. Морала је војска да поврати ред. Манифестанци су дочекали војску бурним узвицима „живели“, Затим је настао пошпун мјр.

Поновна демонстрације.

Сарајево 16 јуна.

Манифестанци, које је јушрос полиција растерала понова су се скупили на другим крајевима вароши. Демонстрације добијају све озбиљнији и опаснији вид. Како се демонстранцима придружује и друго становништво, што су најадније и ољачкане српске радње. С обзиром на тај озбиљан карактер манифестација и на све веће узбуђење и узрујаност у вароши, објављен је и преки суд. Све важније крајеве вароши заузела је и чува војска. Један младић је јушрос на углу једне улице бацно бомбу, која је експлодирала и лако ранила једног мухамеданца. Агенштајор је ухапшен. Појединости још нема.

Сарајево, 16. јуна.

Јучерашње антисрпске манифестације поновиле су се и данас још у већем обиму. Хрватска и муслиманска омладина, праћене великом масом света, прошле су кроз главне улице носећи цареву слику и певајући царску химну уз узвике: „Живела монархија и царска династија.“ Антисрпски узвици обнављали су се једнако. Манифестанти су разбили све прозоре на хотелу „Европа“, где је седиште Српског Просветног Друштва. Светина је такође лупала излоге на српским радњама. Полиција и војска васпоставиле су ред.

Старчевићанци против Срба.

Загреб, 16. јуна.

Синоћ велики број студената прошао је у групи главним улицама, носећи хрватску заставу, умотану црним велом, уз антисрпске узвике и уједно кличући: „Слава и част надвојводи Фрањи Фер-

динанду и војвоткињи Хоенберг!“

Огромна маса света изјављивала је своје гнушање због атентата антисрпским манифестацијама и лупањем прозора на згради Соколског Друштва и на редакцијама „Новости“ и „Покрета“, као и на Дому Српског Трговачког Друштва. Полиција је растерала манифестанте. Манифестације су се догодиле и пред Српском Банком. Листови изјављују гнушање над атентатом и веле да хрватски народ стоји дубоко ганут пред ковчегом љубљенога престолонаследника. Председник загребачке општине објавио је манифест о жалости хрватског главног града.

Преки суд у Сарајеву.

Преки суд установљен је за варош Сарајево и сарајевски округ.

Хапшења у Сарајеву.

Сарајево, 16. јуна.

Досада је овде ухапшено око педесет лица. Како полицијски достављачи тврде било је и саучесника обучених у радничка одела.

Прича се, да је код општине ухапшен један човек, који је био обучен као Турчин, а пошто је ухапшен констатовало се да је Србин.

Како су извршени атентати.

Још никако да се утврди како је извршен који од два атентата. Кореспонденти бечких и пештанских листова не слажу се у описивању та два догађаја. Веран и истинит глас о извршењу атентата моћи ће да донесу само сарајевски српски листови, ако их, разуме се, за трајања ванредног стања и преког суда не угуше или не ставе под такву цензуру да и њима постане немогућно изнети истину.

У бечкој „Н. Сл. Преси“ овако се описује извршење атентата:

„Кад је надвојвода пролазио крај учитељске школе ка беледији (општинској кући) онда је полетео у правцу аутомобила неки црн ђак који је престолонаследник брзим покретом руке одбио од себе.

„Одмах затим чуо се тресак пуцња и пакет, у коме је била бомба, експлодовао је пред другим

аутомобилом, који је био иза првог.

„На месту, где је бомба експлодовала изривена је у калдрми подубља рупа.

„Надвојвода је још у општинској кући дао израза жељи, да се одведе до гарнизонске болнице, да би видео како је рањеном потпуковнику Мерицију, крилном ађутанту шефа земаљске владе Потјорек.

„Шеф земаљске владе неколико пута је покушавао, да одврати престолонаследника од тога, да се још једном провезе кроз варош, саветујући му да се одмах врати у конак.

„Тврди се, да је Потјорек најпосле успео да приволи престолонаследника на повратак у конак, али баш у тренутку кад се аутомобил хтео окренути извршен је атентат.

„Чини се као да надвојвођкиња Хоенберг није осетила да је рањена, него је прихватила у наручја свога мужа, и да је тек онда, кад су стигли у кочак, изгубила свест и на неколико минута пошом и умрла.

„Рана надвојводина је била страшна. Он је огрезао био сав у крви, кад је понесен у постељу. Крв је липтела из пресечене вратне жиле“.

Писање листова.

Новосадска „Застава“ доноси леп објективан чланак. У њему се после испричаних догађаја вели ово:

„Толико знамо досада о том страшном догађају, који може бити од недогледних последица. Вест о том страшном атентату изазвала је свуда најискреније саучешће и жалост. Полицијски извештај тврди, да су оба атентатора заведени млади људи. Они су мислили, да ће тиме учинити услугу своје нареду, али зна се, да атентатима није никада решено ниједно политичко питање. Напротив атентати изазивају нова прогонства, која се протежу и на многе невинне људе. Историја нам казује, да су последице атентата увек биле неповољне за дотичну средину, у којој се изврше. Истина је, да су у Босни и Херцеговини политичке и еко-

номске прилике несношљиве. Политичких слобода нема, а кметско питање још није решено. Домаћи се синови потискују на свима линијама, а странци се шире и богате. Прогањање ђака у Мостару и Сарајеву могло је да доведе омладину до огорчења и очајања, али томе злу неће се доскочити атентатима, него ће се оно још и погоршати. Само истрајном политичком борбом моћи ће се да поправе прилике. Босанска влада не би могла да води противнародну политику, да Срби православне вере нису послали у Сабор људе, који јој то одобравају. На политичким изборима Срби су допустили и помогли влади, да створи у сабору већину, а да су на изборима били одлучни и свесни, влада не би успела, па би морала да попусти.

„Престолонаследник и жена му погинули су од револверских метака, пошто су се срећно избавили од страховитог дејства бачене бомбе. Атентатори су у својој заблуди мислили, да ће тиме срушити онај систем, који се подржава у Босни и Херцеговини. Они су зар били уверени, да престолонаследник подржава тај систем, јер се у последње време увек престолонаследниково име доводило у везу са сваком акцијом противу Срба. Сви они, који су проповедали великоаустријску мисао, и у име те мисли водили борбу против Срба и Јужних Словена у опште, разметали су се да је с њима престолонаследник и да он одобрава све то, што се предузима против Срба православне вере. И франковци су се хвалили, да имају везе са престолонаследником. Из великоаустријских кругова протурено је преко познатог „Рајхспоста“ чудно тумачење значаја војничких маневара у Босни и Херцеговини, који су одржани ових дана и завршени у очи Видова дне. По томе тумачењу ти су маневри били претња Србији и Црној Гори и свима Јужним Словенима. Генерал Потјорек, старшина земаљске владе, учинио је погрешку када је наредио, да се у Сарајеву поскидају све српске и хрватске заставе због чега је настало велико огорчење. Та на-

О уређењу италијанских берза

У преводу од Мих. Ђунића.

II

V

О ујражњавању посредништва.

1. О посредницима

Занимање посредника је слободно. При свем том јавне дужности, за које је потребно нарочито одобрење резервисане су за посреднике, уписане у нарочити списак који чува трговачка комора.

У поменутом списку означена је категорија операције за коју је сваки уписан.

Посредници којима је одобрено да могу продавати јавне вредности зову се службени берзански посредници.

Да би трговачка комора могла, по изјављеном мишљењу изасланства берзе и синдиката посредника, уписати у нарочити списак берзанских службених посредника лица која јој за то поднесу молбу потребни су следећи услови:

1, да је молилац напунио 25 година и да ужива грађанска и политичка права;

2, да није никад био осуђиван и да о томе поднесе доказе;

3., да ужива глас потпуно моралног човека и да је у трговачком смислу потпуно исправан, што ће утврдити трговачка комора;

4., да је подобан да врши послове службеног берзанског посредника;

5., да поднесе сведочанство о свршеној гимназији или сведочанство какве техничке или бродарске школе или ма какво друго равно сведочанство на макар то било и из школе стране државе, ако је у Италији призната;

а., да поднесе уверење о трогодишњем практичном раду у банци која врши банкарске операције, или о двогодишњем раду код берзанског службеног посредника;

б., да положи испит о чему ће прописати програм трговачка комора;

6., да положи кауцију од 30.000 до 100.000 лира. Износ кауције утврдиће се краљевим указом за сваку берзу.

Од полагања испита ослобађају се лица, која су положила дипломски испит на каквом италијанском универзитету или у ма којој вишој другој школи.

Трговачка комора може већином од 2/3 чланова донети одлуку, којом ослобођава од испита све оне банкере,

управнике, пуномоћнике банака или посреднике, ако су пет година часно упражњавали своју професију, као и сва она лица, која су за исто време упражњавала професију берзанског службеног посредника а која имају намеру да је понова упражњавају.

Трговачка комора може уписати за посредника за робу оне, који буду тражили под следећим погодбама:

1., да су пунолетни и да уживају грађанска и политичка права;

2., да су потпуно морални и трговачки исправни. О трговачкој исправности даће уверење једна призната трговачка кућа;

3., да су потпуно спремни за вршење оне врсте посредништва, за коју они траже да се упишу у нарочити списак. Та се спремност мора доказа: а) сведочанством о свршеној техничкој школи или о обичној (нижој) трговачкој школи, или уверењем о свршеном четвртог разреда гимназије или ма каквим другим равним сведочанством, па и ако га је издала и каква страна школа призната у Краљевини Италији; б) практичним испитом чији ће програм прописати трговачка комора.

4., депоновањем кауције која се мења од 1000 до 30.000 лира.

Свима уписаним посредницима забрањено је да воде трговину, која би се односила на врсту посредништва, које је њихова професија.

Сваки онај који је, или који постане, управник, пуномоћник или потпуно одговорни ортак једне банке или чиновник каквог акционарског друштва, какве постојеће банке или мењачнице, не може бити уписан у списак службених берзанских посредника и мора бити из истог избрисан ако је био у исти већ уписан.

Службени берзански агенти морају положити кауцију у готову или у државним вредностима државом гарантованим; вредности морају бити слободне од сваке обавезе и морају бити уписане на службеног берзанског посредника или на доносиоца. Депоновање обавезница на доносиоца или готовог новца врши се према пр писима правилника и мора се извршити у име службеног берзанског посредника.

Уписивање у нарочити списак и све остало извршиће се пошто службени берзански посредник стварно уплати прописну кауцију.

(наставиће се)

редба схваћена је као излив нерасположења престолонаследника према Србима и Хрватима, „Аз Ешт“ мисли, да је и то доприне-ло узбуђењу духова.

„Кад буде довршена истрага, чуће се права истина. Али Франца Фердинанда више нема. С њиме је погинула и његова супруга, кнегиња Софија Хоенбергова. Њихов је брак био срећан. Франц Фердинанд оженио се њоме из љубави. Она је била из породице грофа Котека. По закону дома Хабсбуршког он се не би њоме могао да ожени, јер није била члан владарског дома. Да би се могао њоме ипак ожени, он се унапред одрекао, у име своје деце, права на наследство престола. Због њеног положаја на двору било је великих тешкоћа и трзавица, а са страхом се помишљало, како ће се развити прилике на двору, кад њен супруг заузме престо, јер њој није признато право да носи презиме свога мужа, него јој је краљ дао наслов кнегиње од Хоенберга. Атен-татом Гаврила Принципа скинуто је то питање са дневнога реда, а право на наследство престола прешло је на надвојводу Карла Франца Јосифа, синовца убијеног престолонаследника. Он је по реду већ трећи престолонаследник за владе цара и краља Франца Јосифа I. Његов син, престолонаследник Рудолф свршио је 1889. године трагичном смрћу. Пошто није имао више мушке деце, право наследства престола прешло је на синовца му, Франца Фердинанда, али ето и он је свршио трагично. Наш седи владар доживео је нов удар у својој породици, који га је потресао до дна душе.

„Надвојвода Франц Фердинанд и супруга му, Софија од Хоенберга, жртве су атентата једног фанатичног младића од 19 година. Њихова трагична смрт изазвала је свуда најискреније саучешће.

„Лака им била земља и вјечнаја памјат!

Искази атентатора.

„Пестер Лојдов“ сарајевски дописник јавља о томе своје листу:

„Атентатор Недељко Чабриновић покушао је да бежи и скочио у реку Миљацку. Један мађарски берберин по имену Мароси и детектив Сејнуловић скочили су у реку за њим, ухватили су га у води и пошто је дотрчало још неколико жандара, одвели су га у полицију, Овде је он на саслушању одмах изјавио да је имао намеру да убије надвојводу. Затим је рекао да је бомбу добио из иностранства. У његовим џеповима нађен је један број мостарског листа „Народ“ и један број социјалистичког листа „Звоно“ из Загреба.

„О Чабриновићу тврди полиција да је мангуп. Он је почео у Сарајеву да учи словослагачки занат, али га није изучио него је отишао у Црну Гору. Мисли се да је тамо радио у државној штампарији. Затим је дошао у Сарајево и ту био познат као синдикални анархист. Због таквих својих уверења он је био искључен из социјал-демократске организације. Пре извесног времена отпутовао је у Београд и радио у државној штампарији. У Сарајево се вратио пре четири недеље, тражио је рада али није могао наћи места. Тек пре неколико дана нашао је у једној малој штампарији место као помоћни слагач.

„Саслушање другог атентатора. који је убио надвојводу и војвоткињу и који се зове Гаврило Принцип, такође није донело никаква откровења. Он је сасвим мирно изјавио да је одсудан противник аустријског империјализма и да је у личности престолонаследника Франца Фердинанда гледао оличење тога империјализма и због чега се и решио да га убије.

„На питање шефа полиције зашто је дошао у Сарајево, он је мирно одговорио:

„— Па видите зашто сам дошао.

„На питање: „зашто сте извршили атентат?“ он је одговорио:

„— Ја у надвојводи гледам носиоца аустријског империјализма и представника највиших власти, и зашто сам га убио.“

Цар Франца Јосиф у Бечу.

Ишл, 16. јуна

Цар Франца Јосиф са свитом вратио се у Беч.

Некролози бечких листова.

Беч, 16. јуна.

Сви листови доносе некрологе о покојном надвојводи Франца Фердинанду, описују његову трагичну смрт и износе висока својства и врлине покојника, којима је задовољно опште искрено поштовање. Нарочито хвале његове заслуге за усавршавање војске и флоте а завршују са изјавом, да су се сви народи монархије искупили једнодушно око цара, који је поново дао примера свога јунаштва, начином на који је примио вест о атентату. Више листова изјављују сумњу да је атентат спремљен из политичких разлога.

Саучешће народа.

Ишл, 16. јуна

Од раног јутра многобројни свет очекује да при поласку поздрави Цара који крај свег јучерањег узбуђења изгледа чио.

Вести из целе монархије и иностранства јављају о болном утиску који је свуда произвео атентат. Аустро-угарски листови и страни листови посвећују похвалне чланке у спомени пок. престолонаследника и војвоткињи од Хоенберга.

Непрестано стижу изјаве саучешћа од страних владаоца и влада.

Саучешће Црне Горе.

Цетиње, 16. јуна

Вест о атентату произвела је велико пренеражење Двор, влада и стране дипломате изјавили су одмах своја саучешћа аустро-угарском посланству.

Дворска жалост у Лондону.

Лондон, 16. јуна

Поводом смрти Франца Фердинанда краљ је наредио да дворска жалост траје недељу дана.

Појединости о атентату.

Сарајево 16. јуна.

Атентатор је опалио из непосредне близине, што објашњава страховито дејство метка. Надвојвода и надвојвоткиња остали су седећи мирно у аутомобилу. Земаљски поглавар налазећи се са њима у аутомобилу, помислио је у први мах да су надвојвода и војвоткиња остали неповређени, али није хтео више да продужи шетњу по вароши и наредио је шоферу да тера у конак. Одједном војвоткиња клону према надвојводи ослонивши се десном руком на земаљског поглавара, који је помислио да се тиче само невестице услед нервног потреса, у толико пре што су војвоткиња и надвојвода измењали шапа-

том неколико речи, које су остале за земаљског поглавара неразумљиве. Када се земаљски поглавар, који је морао упутити шофера пошто није познавао улице, окренуо према надвојводи, приметио је крв у отвореним устима надвојводинам, који је непрестано седео мирно. Када се аутомобил зауставио пред конак, војвоткиња је била потпуно изгубила свест. Чим су војвоткињу пренели из аутомобила, надвојвода се такође срушио. Лекари су свега дошли, али је свака помоћ била узалудна. Четири часа после надвојвоткине смрти утврђено је да је вратна артерија била пробијена.

Неколико тренутака затим умрла је такође војвоткиња не дошавши к себи.

Извештај Кор. бироа о атентатима.

Сарајево, 16. јуна.

Из аутентичних извора јављају о првом атентату, да је прво на Апеловом кеју био бачен са десног тротоара на аутомобил надвојводин мали пројектил, који је био праћен slabим пуцњем пролазио иза војвоткиње. Одмах затим пала је бомба, која је експлодирала у тренутку када је други аутомобил пролазио. У надвојводиним колима није се за први тренут ништа знало шта се догађа. Када се други аутомобил зауставио и путници сишли из њега, зауставио се и надвојводин аутомобил и надвојвода је био извештен о несрећном случају.

Када је дошао у општинску кућу, надвојвода је изразио своју индигнацију због атентата. Пријем је текао бурно. За то време вест о атентату се сазнала у публици и када се надвојвода појавио на вратима општине куће био је поздрављен френетичким овацијама.

Надвојвода је по својој изричној жељи хтео, противно саветима земаљског поглавара, да продужи вођњу од општине куће да би посетио прво рањеног потпуковника Мерици-а који је лежао у војној болници. У аутомобилу је био и земаљски поглавар Потјорек, који је био окренут лицем према надвојводи и његовој супрузи. Граф Харах стајао је на потези да би својим телом штитио надвојводу од новог напада.

Аутомобил је био ушао у улицу Франца Јосифа у којој је морао успорити ход. Тада су избачена два смртоносна метка. Земаљски поглавар је имао утисак у првом тренутку, да се за срећу ништа није догодило, јер су се и надвојвода и војвоткиња држали мирно и право седели у аутомобилу.

Ађутант потпуковник Мерици рањен је у задњем делу главе и изван је опасности. Граф Бос Балдек само је лако рањен, док је његов аутомобил јако оштећен, као и аутомобил графа Хараха, у коме су били надвојвода и војвоткиња. У публици нико није опасно рањен.

Саучешће рајксрата.

Беч, 16. јуна.

Председник Рајксрата Силвестар телеграфисао је председнику министарског савета и молио га да изјави саучешће цару.

Личности атентатора.

Сарајево, 16. јуна

Сем двојице атентатора ухапшена су још нека сумњива лица. После прве истраге утврђено је да су оба атентатора босански Срби православне вере.

Билински код цара.

Беч, 16. јуна.

Цар је примио јуче по подне заједничког Министра Финансија Билинског. Аудијенција је трајала један сат.

Сахрана покојника.

Беч, 16. јуна.

Говори се да ће мртва тела пок. престолонаследника и војвоткиње стићи у Беч 2. јула по новом, да ће сахрана бити 3. јула а парастос 4. јула по новом.

Цар Виљем биће на сахрани.

Берлин, 16. јуна.

Цар Виљем ићи ће у Беч, да присуствује сахрани пок. Франца Фердинанда.

Принц Кенот на сахрани.

Лондон, 16. јуна.

Краљ је одредио принца Артура од Конота да присуствује сахрани надвојводе Франца Фердинанда. Како је аустријски цар маршал енглеске војске и пуковник, командант коњичког пука, то је вероватно да ће Конота пратити један виши официр и изасланство пука.

Бачене бомбе сутрадан по атентату.

Сарајево, 16. јуна.

Данас су биле бачене две бомбе, али нису причиниле никакве штете. Једно лице лако је рањено. Атентатори нису ухваћени, али се држи да су ово дело извршили саучесници јучерањег атентата. Сада је варош потпуно мирна.

Пренос мртвих тела.

Сарајево, 16. јуна.

Посмртни остаци надвојводе Франца Фердинанда и војвоткиње смештени су у воз преко ноћ. Узети су отисци маске у гипсу са њихових лица. Час преноса у Беч још није утврђен. Положени су многобројни венци на мртвачке ковчеге.

Сарајево, 16. јуна.

Воз са посмртним остацима надвојводе и војвоткиње отпутовао је синоћ за Метковић, одакле ће лешеви покојника бити пренесени у Беч.

Сарајево, 17. јуна.

Посмртни остаци надвојводе и војвоткиње балсамовани су. Арцибискуп Штадлер прочита је молитву за опроштај грехова покојника, па су мртвачки сандуци затворени и залемљени а затим изложени у двору. Официри и дворски часници чували су почасну стражу. Цела соба је била испуњена венцима. По подне су официри и цивилна лица из двора молили се Богу крај мртвих тела. У 6 сати увече оба мртвачка ковчега била су пренесена на мртвачким колима са прописним војним почастима на железничку станицу, где су унесена у вагоне нарочитог воза, који иде за Метковић, где ће се укрцати на ратну лађу која ће ковчеге пренети у Трст. При провозу остатака покојника од двора до станице биле су постројене трупе а за мртвачким колима ишао је огроман спровод из дворских часника, представника власти војних и грађанских и многобројна маса света која је с поштовањем поздрављала пролазак спровода.

Краљ Никола узбуђен атентатом.

Трст, 17. јуна.

Црногорски краљ Никола синоћ је овамо стигао из Минхена одмах продужио пут за Бар. Краљ је на путу сазнао за атентат у Сарајеву и био је јако узбуђен.

Београд, 16. јуна

Пресби́ро је објавио ово с љубезно саопштење:

Спојећи под ушиском догађаја, који се јуче десило у Сарајеву, ми немамо довољно речи да жигосемо страхо-вишно убиство, које је извршено над наследником престола суседне нам монархије, ерцхерцогом Францом Фердинандом и његовом суйругом херцегинjom од Хохенберга.

Жалећи што су изненадном смрћу аустро-угарског престолонаследника и његове суйруге подједнако у срце погођени узвишени владар суседне нам монархије и сви народи, који у њој живе, ми смо у стању ушврдиши, да је овај догађај и у нашој земљи изазвао осећања највеће индигнације и најширожије осуде.

Телеграм који је ушиском заслупник министра председника, Министар Финансија г. Л. Пачу, Његовој Екселенцији грофу Берхтолду, аустро-угарском министру спољних послова, приликом извршеног ашенташа на надвојводу Франу Фердинанда и војвођињу Хохенберг гласи: Његовој Екселенцији грофу Берхтолду, министру спољних послова—Беч.

Српска влада, дубоко узбуђена вешићу о гнусном ашенташу од кога су пали као жрџиве Његово Царско и Краљевско Височанство надвојвода Франа Фердинанд и Њено Височанство војвођиња од Хохенберга, моли вашу екселенцију да изволи примити изразе њеног најискренијег учешћа у жалости, која је шако болно задесила аустро-угарску монархију.

У одсушћу председника Министарског Савеша, Министра Спољних Послова, Министар Финансија Др. Л. Пачу.

Телеграм који је ушиском председник Српске Народне Скупшћине г. А. Николић, председницима Рајхсрата у Бечу и Сабора у Будимпешћи, приликом извршеног ашенташа на надвојводу Франу Фердинанда и војвођињу Хохенберг гласи:

Хишам да код Ваше Екселенције будем тумач најживљих и најдубљих осећаја симашћје српске Скупшћине, која је болно узбуђена вешићу о ужасном ашенташу, од кога су пали као жрџиве Његово Царско и Краљевско Височанство надвојвода Франа Фердинанд и Њено Височанство војвођиња од Хохенберга.

Председник Народне Скупшћине
А. Николић.

ДОГАЂАЈИ НА БАЛКАНУ

(Извешћај Српског Пресби́ро-а)

Устаници се спремају за напад.

Драч, 16. јуна.

Синоћ у 10 сати Туркан паша је отпутовао у Беч и у Рим.

Примећен је пожар у северо-источном правцу од Драча. Држи се да гори село Дуску.

Јако скуљање и крешање уштаника било је данас у Расбулу.

Вест о убиству аустријског престолонаследника произвела је овде велико пренеражење.

Пут Туркан паше.

Драч, 16. јуна.

Тврди се, да је Туркан паша предузео пут, ради добијања активније помоћи европских кабинета против устаника.

Бриндизи, 17. јуна

Туркан паша је овамо стигао. Он је јуче у подне отпутовао у

Рим а одатле ће у Беч и вероватно у друге престонице, да ради у корист кнеза Албаније.

Борбе око Драча.

Рим, 16. јуна.

Агенција Стефани има вешћ из Драча, да је Амди беј Ислам, један од уштаничких шефова, који се налази као рањеник заробљен у Драчу, послао писмо уштанцима у коме их наговара да престану са непријатељствима.

Капетан пристаништа Симермет ухайшен је под ошћужбом да је спобраћао са уштанцима.

Два Србина, која су ошћужена за шћијунажу, ухваћена су и одмах прошћерана.

Јушрос се чуло из далека ошћмуло бомбардовање.

СМОТРА ЛИСТОВА.

Дан славе.

Сарајевска „Српска Реч“ донела је у очи Видовдана под горњим насловом овај леп чланак:

„Косово! Тужно, светло, свето Косово!

„Ниједан народ у Европи нема у својој прошлости тако тужан и тако светао дан. У речи Косово изражена је читава трагедија српскога племена, трагедија која је потресала срце и душу свакога Србина. У море крви потонула је пре пет и четврт столећа на Косову круна златна српскога царства, — слава је српска тада и потавнела. Нема Србина, коме при помену Косова не би душу туга обузела.. и нема Србина, кога данас та иста реч не би испунила осећајем силне радости и среће, осећајем признања и захвалности. На косовском гробљу поново је замиришао цвет слободе; на њему је васкрсла слава српска и величије српско. Из мора крви понова је никла слобода народу, који је пет пуних векова носио ропске окове. Са руку и ногу читавога народа свргнути су ропски ланци, кроз горе и дубраве одјекује весела песма, а стотине хиљада гласова од Чечана до Звечана, од Призрена до Грачанице прослављају велики дан слободе и обновљења и васкрса српскога и наглашују почетак новог светлог и великог доба у животу српскога народа. То је прослава највећег дана у Српству. У крви нам је потонула златна круна царска — из крви је поново васкрсла окупана крвљу новом снажних и храбрих бораца српских, који су осветили тужно Косово и учинили га понова светлим и сјајним за Српство, за народ српски. На сутрашњи дан ће на свима српским црквама забрујати звона и из милиона српских недара и срдаца, која су годинама и столећима у бол и тугу плинула, заориће се радостан усклик признања и захвалности Господу, који је учинио правду српском народу — да изгубљену слободу понова поврати и да стане у ред великих, културних народа, онде где му и јесте место.

„Косово, велико и тужно, свето и светло Косово, ти си данас и осветљено и покајано!

„На гробовима косовских мученика никао је цвет слободе, преко костију косовских витезова прелила се млада свежа крв нових осветника и ослободиоца. Нова се проливена крв измењала са старом крви српских бораца и из ње је, поврх гробова никао крвави косовски божур, а с њим и сунце слободе синило целом српском народу..

„Данас читав народ српски диже главу горе и упућује поглед небу. Сви Срби, сви и свуда, од мора до мора од истока до запада, велики и мали, богати и убоги, владар и просјак, сви

Срби прослављају данас дан части и славе српске, дан светао, велики најтужнији у прошлости, најсветлији у садашњости. Народ је српски пет пута по сто година, притешњен, згажен, понижен, заробљен, очекивао дан слободе и васкрса. Робовао је, али се припремао за слободу, чамео је, али је веровао у светло јутро васкрса српскога. Робовање му није веру скршило није му дух убило, није му идеале разбило. Као роб у ланцима он је прикупљао снагу, да једнога дана загрми осветним гласом и да стресеропски јарам са себе. Многи су народи подјармљени пали и малаксали, изгубили се у мору туђиншћине — Србин је сачувао веру у себе и снагу своју; није подлегао и после толиких христовских патњи и страдања, на мачу извојевао слободу, коју је некада, због неслоге, на мачу и изгубио. Тај народ који је кроз пет столећа робовања умео и могао да сачува своје историјске идеале, верује у себе и у своју снагу, који је издржао најтежа искушења и остао — тај народ не само да уопште не може пропасти, тај народ мора имати велику и светлу будућност. Његово доба тек сада наступа.

„Косово, некадашња костурница српска данас је зборно место за све Србе. На њему се прославља данас част и сјај српскога светлог оружја, част и сјај српскога светлог имена, васкрс српскога племена. Ако има загробнога живота, онда сени косовских мученика, што лебде око глава испуљених стотина хиљада Срба на пољу Косову, морају осећати бескрајно блаженство у овом великом часу..“

ДНЕВНЕ ВЕСТИ.

Дворска жалост.

Због смрти аустријског престолонаследника Франца Фердинанда двор ће бити у жалости осам дана.

Саучешће у Бечу.

Наш посланик у Бечу г. Јов. Јовановић, добио је налог, да у цар. и краљ. министарству спољних послова у Бечу буде тумач осећаја жалости и гнушања краљевске владе због извршенога атентата.

Изјава саучешћа.

Министар Правде г. М. Ђуричић, посетио је јуче у пратњи начелника Министарства Спољних Послова г. Славка Грујића, отправника послова аустро-угарског посланства г. Др. Шторка и изјавио му је том приликом учешће краљевске владе и гнушање због извршеног атентата.

Односи између Бугарске и Србије.

Поводом доласка г. Чапрашикова у Софију бугарски лист „Утро“ вели да је Србија једва једном показала вољу за побољшање односа с Бугарском. Г. Чапрашиков је известио лично свога министра да му је г. Пашић дао изјаву, да ће се свако питање, које још није решено између Србије и Бугарске, решити редом. Бугарска влада сама намерава да предложи српској влади наименовање једне мешовите комисије, која би уредила сва спорна питања између обе земље. Још је г. Чапрашиков известио краља и владу о положају бугарског елемента у новим српским крајевима. Г. Чапрашиков уверава, да односи између Бугарске и Србије сваки даном су све бољи.

Трговинске агенције.

15 ов. месеца у Хамбургу је свечано отворена краљевско српска централна трговинска агенција, у присуству отправника послова д-р Милутина Јовановића, генералног конзула Халпар-

тена, хамбуршких трговаца и српске колоније.

Кроз три дана отвориће се иста таква агенција и у Минхену, поред берлинске трговинске агенције, која постоји већ пет година, а чији је управник Воја Петковић постао шеф све три агенције, које ће радити на јачању директних трговинских веза између Србије и Немачке.

Први дар ваљевској трговачкој школи.

Г. Милован Матић, трг. оvd. први је покљонио за награду одличним и врло добрим ученицима трговачке школе ваљевске трговачке омладине пет комада књига „Менично право“. Ваљевска Трговачка Омладина изјављује срдчану благодарност и овим путем г. Матићу.

Г. Димитрије А. Славуј, штампар оvd., покљонио је 23 ком. књига „Са Брегалнице и Вардара“ да се оне као награда даду одличним и врло добрим ученицима ваљевске трговачке школе, а за помен свога почив. брата Антонија А. Славуја, пешад. мајора, који је погинуо у рату са Бугарима. Нека је вечан помен почив. Антонију, а његовом брату Димитрију нек је велика захвалност на покљону.

Заслужним ученицима.

Наш уважени пријатељ г. Јован Лучић, трг. изволео је подарити нам 16 ком. књига одабране садржине, да их употребимо за награђивање заслужних ученика у Трговачкој Школи нашега Удружења.

У име награђених ученика изјављујемо и овим путем захвалност г. Лучићу на пажњи и дару.

Пажња извозницима.

Београдска Задруга из Солуна извештава наше извознике да је Одбор за смештај бегунаца расписао стечај за набавку 1200 грла говеди за рад. Писмене понуде за испоруку целе количине лии у партијама од најмање 300 комада, упућивати на канцеларију поменутог одбора у Солуну (Bureau de l'installation agricole des réfugiés, Salonique) до 21 јуна ове године.

Излет учитеља.

Учитељи из нових крајева, који су у Београду на курсу, учиниће данас излет до Сопота и Космаја.

Прослава „Зоре“

Удружење српских љака „Зора“ отказало је свечаност, која је била одређена за Видовдан.

Последња представа.

Вечерас, у среду, у Народном Позоришту је последња представа у овој сезони. Играју се: „Allons enfants!“ од Иве Војновића и Нушићев „Обичан човек“.

Прилози за Зорину 50-годишњицу

Скупили:* Д-р Владан Ђорђевић, Д-р Војислав М. Суботић и Д-р Војислав Кујунџић у Београду.

Д-р Владан Ђорђевић, Београд 10.— д-р Ђока Ј. Николић, Београд 10.— д-р Алекса Стојковић Пирот 10.— д-р Солмон Алкалај, Београд 5.— д-р Војислав Ј. Суботић Београд 10.— д-р Јеврем Жујовић, Београд 10.— Милан Ст. Јевтић, Београд 5.— д-р Влада Томић, Београд 10.— д-р Павле Вујевић доцент, Београд 10.— д-р Доброслав Кнез Милојковић, Београд 20.— д-р Душан Стојимировић, Београд 10.— д-р Ђ. Е. Каламарас, Гостивар, 10.— д-р Милан Радовановић, Београд 10.— д-р Јован Ј. Јовановић, Београд 10.— д-р Милан Ђурчић, Београд 10.— д-р Јован Цвијић, Београд 20.— д-р Јов. Ђ. Секулић, Гостивар 5.— д-р Паја

* До 12. VI. 1914. закључно.

Берзе

БЕОГРАДСКА БЕРЗА

од 17 ЈУНА 1914 ГОДИНЕ

Радвановић, Срем. Митровица 10.41
д-р Јован Живановић, Карловци 10.—
д-р Јован Лишић, Крагујевац, 10.—
Косма Космидис, лекар Призрен 10.—
д-р Јован Ђокић, Прокупље 10.— д-р
Јован Максимовић, Београд 10.— д-р
Јован Пелнарж, Штип 10.— д-р Дра-
гина Бабићева, Ваљево 10.— д-р Ђока
Јовановић, Ђуприја 10.— д-р Добривоје
А. Петровић, В. Градиште 10.— д-р
Драгутин С. Вељковић, Паланка 10.—
д-р Роман Далмајер, Обреновац 10.—
д-р Драгољуб Ђорђевић, Ниш 10.—
д-р Милан Деспотовић, Лозница 21.—
д-р Милан Занковић, Књажевац 25.—
д-р Живан Марковић, Салаш 30.—
д-р Лаза Илић, Зајечар 50.— д-р Лаза
Генчић, Београд 10.— д-р Леон Којен,
Београд 10.— Г-ђа Миленија и д-р
Војислав М. Суботић, Београд 50.—
Митрополит Димитрије, Београд 30.—
Милан Манчић, Београд 1.— Сима
Тутуновић, Београд 1.— Сласенија
Ђорђевић, Београд 1.— д-р Драга
Љочић, Београд. 10.— д-р Душан
лопша, Пирот 10.— д-р Д. Ј. Радако-
вић Богатић 20.— Јоле Иванишевић
Београд. 1.— Милан Јовановић, кафе-
џија, Београд 1.— д-р Ђорђе Дада,
Алексинац 20.— д-р Никола Х. Ни-
колић, Београд 10.— д-р Живан Ја-
шић, Ковиљача 10.— Карло Пероло
Београд 1.— Новаковић, благајник
Београдске Задруге, 10.— Асигураци-
они Генерали, Београд 5.— д-р Алек-
сандар Радосављевић, Београд 20.—
д-р Јарослав Кужељ, Београд 5.—
(Свршиће се).

минска шеница привукла на данашњу
нижу званичну таксанију износа ше-
нице на овогочишње жетве. Склопље-
ни закључци:
Октобар шеница 1914 К 12-76-12-74
12-82-12-85 ———— април пшен. 1915.
К 12-90-12-86-12-96-12-99.— Октобар
раж 1914. К 9-18-9-26.— Октобар зоб
1914 К 7-53-7-52-7-55; јули кукуруз 1914.
К 7-33-7-32-7-36-7-38; авг. кукуруз 1914.
К 7-54-7-53-7-55-7-57. Мај кукуруз 1915.
К 7-24-7-25-

Закључак

— у 1 сат после подне —

Table with 3 columns: Product, Price, and another Price. Rows include Пшеница за окт. 1914 г., Раж, Зоб, Кукуруз, etc.

Берлин, 13 јуна (Трговинска агенција) Производи

Table with 3 columns: Product, Price, and another Price. Rows include Пшеница, Раж, Овас, Јечам лак, etc.

Страна тржишта

Памун.

Бремен, 14 јуна. Упланд локо Мид-
линг 63.— (Стално)
Ливерпул, 14. јуна. (Месно тржиште).
Дневни промет 3.000 бала. Терминско
тржиште мирно.

Александрија, 14. јуна. Египатски па-
мук (Фули Гуд Фаир) за јули 17-23
талариа, за новембар 18-06 талариа,
за јануар 18-10 талариа, за март 18-16
талариа, Довоз 1000 кантара.

Кафа.

Трст, 14. јуна. (Закључак) Сан-
тос Гуд Авераж, мирно за септембар
к. 56.—, за децембар к. 57.—, за март
к. 58-25, за мај к. 59.—. Рио Гуд за
септембар к. — за децембар к. —
и март и мај 59-50

Шећер.

Праг, 14. јуна. — Из Аусига стара
роба к. 20-90. нова к. 21-50.
Хамбург, 14. јуна. — (Закључак) Си-
ров шећер мирно.

Будимпешта, 12. јуна. филијала Српске Банке

Посао у готовој роби: Продато је
данас око 12.000 мтц. шенице са 5
филера скупљом цен. Раж, овас и куку-
руз непромењен.

Данашњи довоз и извоз оvd. пијаце

Table with 3 columns: Product, Dose (Доза), and Export (Извоз). Rows include Пшеница, Раж, Јечам, Зоб, Кукуруз, Брашно, Мекиње.

Прогноза: Очекује се непромењено
време, местимице киша.

Термини.

Услед угодног времена и јефтине
американске цене, све терминске цене
ниже отпочеле, при крају посла тер-

Пшеница Мрк. 5-50, овас и раж Мрк.
5.—, јечам за пиво Мрк. 4.—, за хра-
ну Мрк. 1-60, кукуруз Мрк. 3.—, пасуљ
и ораси Мрк. 2.—, мекиње слободне.

Живина. — Јаја

Кокоске старе комад Мрк. 1-80—1-90
I врста . . . 1-80—1-90
II . . . 1-40—1-50
Патке комад Мрк. 1-90—2-20
Гуске . . .
Ђурке пар . . .

Јаја I кош (60 ком). Мрк. 3-40—3-80
II . . . 3-10—3-40
Франко Берлин. Царина се плаћа на
живу живину Мрк. 4.— од %
изузимајући гуске које су ослобођене
царине.

Подвоз за ситну живину стаје по
Мрк. 0-25 од комада, за гуске и ђурке
по Мрк. 0-50 до 0-60 од комада.

Коже

Јагњеће Ia 90 кила Мрк. 200—220—
јагњеће I а 70 кила Мрк. 190—195—
јагњеће Ia 50 кила Мрк. 150—165—
јареће Мрк ————— од сто ком.
Овчије 200—210 од сто ком.

Коже не плаћају царину. Подвоз од
Београда до Берлина стаје по Марака
650 од % килограма.

Домаћа тржишта

СТОКА

Баоград, 11. јуна, (Кланично Друштво)
Свиње . . . . . 85—86 дин.
Говеда . . . . . 55—65 дин.
У овај мах у кланичним оборима има
4.060 комада свиња.

Table with multiple columns: Валуте—Новац, Златник дин. 20, Разне монете, Девизе, Чекви и менци. Rows include Златник од 20 дин. највиши, Круне највиши, etc.

Large table with columns: Продај по, Покуп по, Траж по, etc. Rows include Акции од вредности, Задруге, Штедионице, Унутрашњости Банке, etc.

СТРАНЕ БЕРЗЕ

НАРОЧИТИ ДНЕВНИ ТЕЛЕГРАФСКИ ИЗВЕШТАЈИ БЕОГРАДСКОЈ БЕРЗИ

Table with 3 columns: Location, Price, and another Price. Rows include Лондон, Берлин, Париз, Златник од 20 л., etc.

Новитети!

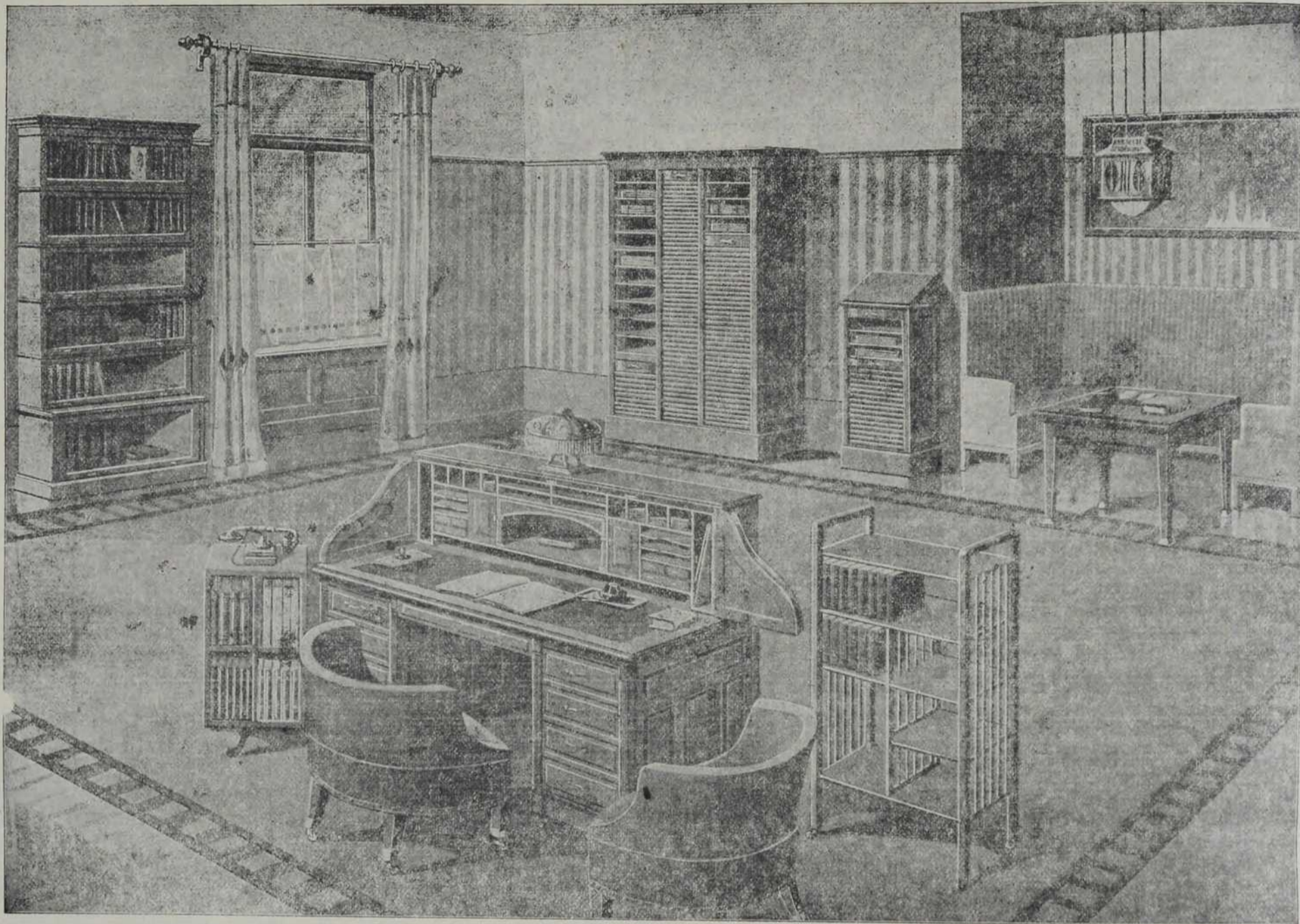
Кухњеног, Канцелариског и Хотелског Намештаја

Новитети!

У РАДЊИ

БОЖЕ В. БОЖОВИЋА

КНЕЗ МИХАИЛОВА
- УЛИЦА БРОЈ 64. -

има огроман избор трпезарија, спаваћих соба и салона од палисандра, махагонија, јагњеде, јавора, јасена, ораховине и буковине
Огроман избор америкаског намештаја за канцеларије, и то: писаћих столова са и без ролетни, ормана са ролетнама, етажера, столица и т. д. Роба је првог квалитета а набављна је по најновијем фазону.
Цене су солидне а строго утврђене о чему ће се поштована публика уверити. Све тапетарске послове примам под гаранцијом за најбољу израду.

340 4-5

Ишао је из штампе

Трговачки Законик и Стедишни Поступак
КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ
протумачени и објављени
одлукама опште седнице и одељења Касационог Суда
СРЕДИО ГОЈКО НИКЕТИЋ

Са додатком: Устројства трговачког суда; Закона о заштити фабричких и трговачких жигова; Закона о заштити мустара и модела; Правила за извршење ових Закона; Декларација, Конвенција и погодаба за заштиту књижевне, уметничке и индустријске својине; Закона о сеоским дућанима; Закона о јавним берзама; Статута и Узанса београдске берзе; Уредбе о превозу путника и робе; Закона о повластицама новчаним заводима; Закона о акционарским друштвима; Закона о радњама и Рударскога законика.

Књига има 35 штампаних табака велике осмине. Одлуке и расписи по свима законима оштампане су из ситница слога испод дотичнога законскога прописа.

Књига стаје у платну повезана 9— динара. Ко пошаље 9-50 дин. добиће књигу о нашем трошку.

издавачка књижевница
Маричића и Јанковића
Београд — Кнез Михаилова ул.

796 15-20

НАЈВЕЋЕ СТОВАРИШТЕ

Нафте жуте најбољег квалитета.

Бензина првог квалитета.

Зејтина машинског, цилиндер — и ауто-зејтина, као и остале врста мазива за моторе и машинерију.

Генерално заступништво галицијских карпатских рафинерија

Индустријска Банка А. Д.

БЕОГРАД САВА

Телефон БРОЈ 391
1193 3-12

Облица-грџа

ЗА СКЕЛЕ И РОГОВЕ

у свима димензијама; **Летава, окрајака, дасака** чамових од српског и страног дрвета — нарочито за столарске радове.

Потпуно суве стране и српске **боровине** — фосни и штафни од 4—8 мет. дужине.

Тврдог дрвета: растовине, брестовине, буковине, крушковине, липовине, јаворовине, ораовине и г.д. и г.д. — препоручује п. потрошач. ново отворена грађарско-дашчарска и дрварска радња

И. С. Стефановић, Мирковић и Комп.

Краља Александра ул. бр. 88. — Телефон 566
1116 5-5

Колонијална Банка Београд

продаваће путем јавне лицитације, на дан 14. јула тек. год. све залоге којима су рокови протекли 31 маја тек. год., као и робу оних комитената који своја дуговања нису регулисали, а која роба лежи као залога за њихово дуговање.

Продаја ће се извршити:

1. Роба, у магацину банчином Краља Петра улица бр. 43.

2. Остале залоге, у локалу банчином Кнез Михаилова улица бр. 47 од 9—12 часова пре и од 3—5 час. по подне и трајаће док се све нерегулисане залоге, као и сва роба не прода.

Хартије од вредности које се котирају, продаваће се на Берзи.

За преглед робе, која ће се продати, могу се заинтересовани купци обратити Банци почев од 7. јула тек. год. од 9—12 час. пре подне.

Позивају се залагачи, да своје залоге искупе, или регулишу, најдаље до 12. јула т. г. закључно. јер се после тога дана регулисање неће ником вршити.

Београд, 28. маја 1914. г.

1177 3-3

УПРАВА

Одликован: Печатом Повељом, Златном Медаљом

Фабрика сирћета и хемикалија
Наума А. Николића
БЕОГРАД, Кнез Данилова 31.

препоручује потрошачима своје четвороструко **сирће од 12%** да се што пре снабду зимском улежаном робом. 1008 18-15

ЧИСТИЈЕ И УКУСНИЈЕ ОД ВИНСКОГ СИРЋЕТА

6% камате

ПЛАЋА СВОЈИМ УЛАГАЧИМА
Преко 100— дин. књижица и марка **БЕСПЛАТНО**

Српска Централна Банка (Теразије)

499 32-10

ПРИЈАТНОГ БЛАГОГ УКУСА

ПРИЈАТНОГ БЛАГОГ УКУСА

ПОТРЕБУЈЕМ

једног озбиљног и спремног помоћника за кiosk „Цветног Трга“ са кауцијом већом у готову или у акцијама.
Плата добра.
Обратити се **Р. Дондаревићу**, трг. Врачар. Телефон 1235.
1204 2-3

ПОТРЕБУЈЕМО

једног практиканта и једну госпођицу са свршеном трговачком школом и по могућству са знањем немачког језика.
Понуде и сведочење слати на адресу Никола Фехер и Комп., Београд.
1203 2-3

Разноврсних половних АУТОМОБИЛА

луксузних и теретних, имам на продају врло јефтино, у врло добром стању са гаранцијом, такођер и других половних машинерија.
Обратити се **Јосифу Респери**, комисионеру Будимпешта, Хотел Парк.
1202 2-3

Мануфактурно - гарантисној и мешов. радњи „Темнишки Лузр“

Чедомира К. Крстића **ВАРВАРИН**
потребна су два млађа помоћника и један ученик с добрим препорукама, ступити могу одмах или од 1. јула о. г.
Понуде слати фирми
1198 2-3

У вароши Београду

отваравам колонијално-бакалску радњу под фирмом **НИКОЛА МИШКОВИЋ**
Фирму ћу сам потписивати и задуживати.
Ово дајем јавности на основу § 5. Трговачког Закона.
Београд, 3. маја 1914.
Никола Мишковић
Да је Никола Мишковић овај оглас по прочитању пред судом за свој признао, тврди првостепени трговачки суд с тим, да је такса по ТБр 156 а у 100 дин. плаћена и прописно поништена.
Бр. 12384
5. маја 1914. г.
Београд
(М. П.) Председник Суда
Др. Душан Суботић
1196 2-3

Челичне ролетне

(половне) за два излога и једна дућанска врата тражи да купи Живота Миловановић „Чикица“ у хотел „Такову“. Ко има на продају нек јави.
1190 3-3

Бакалску и пиљарску радњу

предајем одмах. Постоје на углу и то на врло добром и живом месту, пазар је одличан. Озбиљне понуде слати писмено, поштански ф.х бр. 272., Београд.
1189 3 3

Агентурско-комисионарско одељење Ресавске Банке

Београд
преселило се са својом радњом из Чика Љубине улице бр. 11. у Карађорђеву улицу бр. 49. преко пута Београдске Задруге.
1183 2-3

Млађи КЊИГОВОЂА

потребан је колонијалној радњи **Ђорђа Гарлиновића** у Београду. Понуде писмене пријавити до 1. јула ове год.
1187 5 3

MACHINEN
FABRIK
KURKOMMISSION

1010 5-6

ABBAZIA

Најзнаменитије морско купатило на аустријској ривијери. Садржи много соли и има високу температуру воде. Дивна шумовита околина. Дивне стазе поред мора. Интересанти излети по мору. Проспект бесплатно шаљу се на захтев.
1010 5-6 Kurkommission — Abbazia

Шампањера
ЧУВЕНЕ ФРАНЦУСКЕ МАРКЕ
H. Mumm & Co и **V-ve A. Devaux & Co**
REIMS EPERNAY
ГЕНЕРАЛНО ЗАСТУПНИШТВО ЗА СРБИЈУ ИМА
САОБРАЋАЈНА БАНКА
БЕОГРАД — Балканска 36. — Телефон 295.
Овог шампањера Банка има увек на стоваришту и продаје га по фабричкој цени. Поручбине за унутрашњу т. извршују се на доплату. Сва обавештења о цени и условима плаћања у свако доба даје Банчина Управа.
1001 10-10

ДУНАВСКА БАНКА
Краља Петра ул. бр. 47. — Телефон 147.
Есконтује сигурне трговачке менице.
Отвара текуће рачуне на подлогу портфељских меница и хартија од вредности.
Купује и продаје хартије од вредности, чекове и девизе.
Издаје чекове на сва већа трговачка места, као: Беч, Б. Пешта, Берлин Париз, Лондон и т. д.
Прима улоге на штедњу под најповољнијим условима за улагаче, у погледу каматне стопе и отказа. Књижницу и марку, даје Банка бесплатно.
1200 2 5 **УПРАВА**

ТРАЖИ СЕ

за техничку радњу један млађи трговачки помоћник или младић који је свршио 4 разреда гимназије. Понуде упућивати на поштански ф.х бр. 89.
1182 4-6

НАСЛЕДНИЦИ

пок. **МИЛУТИНА РИСТИЋА**
продају целокупну робу која је процењена 164.883.20. За цену обратити се наследницима: г-ђи Крстини Борђевић, г. Кости Ристићу, лекару, г. Душану Ристићу, трг., г. Младену Обрадовићу, трг.
1188 2-5

ТАЈНЕ БОЛЕСТИ које се дају лечити и писменим путем, д.чи, код оних који су спречени да лично дођу и то са сигурним и радикалним успехом завода **Dr-a Kajdaczy-a, Budapest, VIII, Joseph Körut 2/8.**
бив. болн. лекар и специјалиста за све кожни, нервне и полне болести као што су: слабост нерава, последице самонадражаја (онаније) као и оне које од њих постају, мучку слабост (импотенцију) даље: ране, отоке од сифилиса и цурење као и св. болести на женском полном органу, цурење без уштрицавања, као и млаокрвност и њене последице.
Ерлих 606 у употреби
Болесници који се писмено пријаве заводу, добију уз припослану марку за одговор, нужне савете. — По жељи шаљу се и лекарије са употребом.
1210 1-10

ПРОКАЛИЦЕ ОРИГИНАЛНЕ ВЕРМОРЕЛ
ПРОДАЈЕ ПО ФАБРИЧНИМ ЦЕНАМА
Индустријска Банка А. Д.
БЕОГРАД САВА **Телефон 391.**
1018 10 12

Добро сам велику количину
СТОЛИЦА
за кућевну и кафанску потребу, које продајем по умереној цени.
Миливоје М. Поповић
БЕОГРАД — САВА
ТЕЛЕФОН 250.
1114 6-

Камен за зидање XX-ог века
Јесте цигла направљена од песка!
SAND-MAUERZEGEL
Прављење истих доноси велику добит!
Преко 450 сличних фабрика основано одн. са мојим специјалним машинама снабдевано, повећано и саграђено.
НАЈБОЉЕ РЕФЕРЕНЦЕ :: КАТАЛОЗИ ОПШИРНИ БЕСПЛАТНО
Ф. КОМНИК **ELBING 50.**
Maschinenfabrik (Deutschland)
Прва и највећа специјална фабрика на свету з постројање фабрика за израду цигла од песка.
216 22-

НЕСТЛЕ-ОВО КОНДЕНЗИРАНО МЛЕКО
БОЉЕ ЈЕ ОД СВИХ ПРОИЗВОДА ОВЕ ВРСТЕ

Чистота је гарантована, не садржи у себи никаквих микроба, по јачини и хранљивости долази на прво место. Искључено је рђаво дејство на стомак, као што чини млеко које продају домаћи продавци, а у које досипају воде, брашна и других по стомак штетних са тојака.
Једна кутија кондензованог млека „НЕСТЛЕ“ даје три литре првокласног швајцарског млека.
По цени и квалитету успешно конкурише данашњој продајној цени млека.
УПОТРЕБА НЕСТЛЕ-ОВОГ КОНДЕНЗИРАНОГ МЛЕКА
за једну чашу или шољу потребно је две кашике кондензованог млека затим до ливено провредом водом и промешано, даје чашу или шољу топлог млека несравњиве чистоте, пријатног мириса и велике хранљивости.
Добити се може у деликатесним радњама: Ђурђа Милетића, Димитрија Ейбе, Јовичића и Вељковића, Душана Тодоровића, Јеше Јеуше.
У ангро радњама: Тодора Милишића, Марковића и Лукића као и у апотеци г. Пера Кушаковића.
ЧУВАЈТЕ СЕ ПОДРАЖАВАЊА
ПАЗИТЕ, У ЦЕЛОМ СВЕТУ НА ПОЗНАТУ МАРКУ **НЕСТЛЕ**
1991 3-20

ЦЕНТРАЛНА ГРЕЈАЊА

постројава нова и оправља стара

ТЕХНИЧКИ БИРО РАДОЈЛОВИЋ ЈУГОВИЋА УЛИЦА БР. 2. — ТЕЛЕФОН БР. 474.

1194 2—10

КОМАНДИТОР

Два озбиљна кандидата за посао, који су добро верзиран у свом фаху требају командитног ортака са капиталом до дин. 60.000 за оснивање трговине у Београду. Бранжа је од најбољих, посао сигуран. Исти располажу и сопственим капиталом. Заинтересовани треба да се јаве писмом на поштански фах бр. 283.

1213 1—

ПЕРГАМЕНТ Дунст Папир

имамо већу количину и продајемо врло јевтино.

Антонијевић и Ђуковић
БЕОГРАД
1212 1—10

Веч-Хотел Континентал

Чувена кућа II Praterstrasse. Најбољи и најлепши положај преко од Рингштрасе. Собе за писање и разговор. Лифт. Чувени ресторан са дивном баштом. Посведневни вечерњи концерт. Сеиф депозит, 3 телефона, хотелски аутомобил на станици. — Умерене цене.

1209 1—11

Одличан грађевни столар

нуди своје услуге грађевним подухватницима за веће послове. Сва ближа упуства даје Привредно Одељење Беогр. Омладине.

1211 1—3

Букових сувих дрва

имам на продају на изворској станици (Св. Петка), на прузи Параћин—Зајечар, око 1000 куб. метара, која су сечена пре две године. Поред овога имам дрва око 3—4000 куб. метара I. врсте на параћинској жел. станици. Кома су оваква дрва потребна нека се за цену изволи обратити потписатоме.

Параћин 16. јуна 1914.
Стојан К. Ђорђевић
трговац
1215 1—3

КЊИГОВОЂА

самосталан за двојно књиговодство, перфектан поред српске и немачкој или франц. кореспонденцији. Плата добра офертe пошт. фах 18. Београд.

1216 1—3

425 број телефона је за нарудбину

млевене соли I и II врсте, као и за сд, за хлебаре, месаре и рибаре. Пренос бесплатан, цена без конкуренције, израда чиста, испорука брза. Препоручује Елект. Млин Соли Владислава К. Петровића, трг. Београд.

1133 3—30

Прва Српска Фабрика Обућа

Манојло Д. Клидис А. Д. позива своје акционаре да положи на име уплате III. и IV. рате по Динара 100 од акције закључно до 20. јула ове године. Уплате ће се извршивати код Банке Никола Бошковић А. Д. Београд.

УПРАВА.
1217 1—3

Потребан је млади трговачки помоћник

вичан мануфактурној бранжи, са добрим препорукама, ступити може одмах код Живка Маторчевића, Балканска б.

1214 1—3

ОГЛАС

Част ми је известити п. трговце из Краљевине Србије, да изволе послати добивене авизе са рачунима за робу која се овде мора царинити да би избегли лежарину. Која је роба оптерећена са повуком мора се и новац са авизом и рачуном послати. У Смедереву.

С поштовањем
Милош М. Бојовић
спедитер
1090 12—15

- УДИЦЕ! -

и прибор за пецање рибе у највећем избору има трговина Рајића и Вуковића пређе: А. Решовски код „ТРУБЕ“

Књаз Михаилова улица бр. 39
943 17—20

АДВОКАТ У НИШУ

ДИМ. Љ. ПАВЛОВИЋ бави се искључиво трговачким наплатама и парницама. Канцеларија у Нишкој Кредитној Банци, телефон бр. 79. На писма одмах одговара.

1070 10—100

Гипса „Алабастера“ I

Гипса „Штукатора“ I продаје јевтином ценом колонијална радња Ђорђа Гавриловића БЕОГРАД

889 9—10

ТРСКЕ ПЛАФОНСКЕ

за грађевине има већу количину на продају трговина Петронија Тешића у Обреновцу

Цена умерена.
887 18—20

КОНКУРС

Крагујевачкој Шумад. Банци потребан је један млади чиновник. Првенство имају они који су већ радили код новчаних завода. Плата 1200—1500 динара годишње — према способности. Пријаве до 22. о. м.

1170 4—4 УПРАВА

ПРАВОГ ШВАЈЦАРСКОГ СИРА ЕМЕНТАЛЕРА

УСЛЕД ВЕЛИКЕ ПОТРОШЊЕ УВЕК СВЕЖЕГ САЛАМУ

прве врсте из најбољих домаћих фабрика. Препоручује и за унутрашњост шаље поштом уз доплату.

— Колонијално - деликатесна радња —

Браће С. Илића

БЕОГРАД — ТЕРАЗИЈЕ Телефон 469.
1068 11—12

I-a Ковачког Угља
острауерског два пута пран

I-a Дивачког Кокса
I-a Нус Кокса

Приспело је

Српској Банци

у великим количинама

Продаје на мало и на велико са знатно спуштеним ценама.

Телефон угљарског одељења 1876.
833 16—20

СИРИШТЕ

ИЗ ФАБРИКЕ

БОКЕ ДИМИТРИЈЕВИЋА

НИШ

Две су комисије из Министарства Народне Привреде утврдиле, да је са 40% јаче од свих сиришта страних која се продају по Србији, а што јаче сириште употребиш, то ће ти сир бити маснији.

Пази на заштитни жиг; јер има имитације.

687 14—15

КРОЈАЧКА РАДЊА

Стојана Симића и Брата

СПРОЋУ КОЛАРЦА ТЕЛЕФОН БР. 224.

ИЗРАЂУЈЕ

походне и парадне униформе за г. г. официре

Уједно препоручује своје велико стовариште целокупне **официрске спреме**, као:

- Хавелока и велерина свију величина и дужина са капуљачама.
- Сабаља прописних и салонских са лафовом главом за све родове оружја и свију дужина каб и подофицирских.
- Кајаса и темњака походних (кожних) и парадних (срмених)
- Палетушки тврдих службених (металних) за више и ниже официре.
- Палетушки меканих службених (од ширита) за више и ниже официре.
- Палетушки парадних за више и ниже официре.
- Походне капе и парадне шапке.
- Калпана од најфинијег астрахана (персијана).
- Перјаница, ројте, ошарфе, кокарде парадне и службене.
- Златних и сребрних медаља за храброст и равносу службу.
- Споменице из Турско и Бугарско-Српског рата.
- Намештање свију декорација и све остале спреме.

1066 8—20

Улоге на штедњу

ПРИМА

САВСКА БАНКА, БЕОГРАД-САВА

Све улоге без отказа исплаћује. Плаћа на улоге 6% интереса годишње, по погодби и више.

Нарочито повољни услови за ситне улоге родитељима који хоће својој деци даосигурају знатан капитал или мираз. 1115 15—

Природна Малина

ЧУВЕНА И ПРИЗНАТА КАО НАЈБОЉА „Права Зајечарка“

Може се добити у свима колонијално ангро и детаљним радњама, како овде тако и у унутрашњости.

Производ РАДОША С. НЕДИЋА

БЕОГРАД Телефон 1054. Б. Вишњина 57
1029 11—25

Бања Ковиљача

у концесији округа подринског

На обали валовите Дрине, на подножју планине „Гучева“, 124. метара над морском површином. Сезона почине 1 маја па траје до 15 септембра.

Чувено и у Србији јединствено уређено и модерно сумпорно купатило, сумпорно блато, гвоздено купатило; вода за очи „Јордан“, вода за пиће сумпорна и гвождевита.

Бања са успехом лечи: хронична запаљења костију, злובה (коњштак); отоке жлезда (шкрофулозу); хронично запаљење очију, малокрвност, реуматизам у опште, све врсте неуралије, ишијас, кожни болести и све облике сифилиса; оболела женских сексуалних органа; хроничне катарне органа за дисање и варење и т. д.

Станова удобних у мају и од 16. августа 50% јефтиније од нормалне таксе, тако да се у мају и другој половини августа може добити соба са намештајем од 1.50—3.50 дин. без намештаја од 1—2 дин.

Железница долази у Бању и има везу са лађама у Шапцу, које путују из Београда за Шабац. Апотека, пошта, телеграф и телефон.

Поред приватних лекара бањски деветогодишњи лекар Др. Жив. Јашић.

Даља и ближа обавештења даје Управа Бањска.

Бања Ковиљача, 10 маја 1914 год.
1054 10—10 Управа Бање Ковиљаче

Прва Српска Фабрика Сапуна и Теста Месаровића и Јовановића

БЕОГРАД, ДУБРОВАЧКА УЛ. БР. 23.

Препоручује своје стовариште сопствених израђевина;

- Сапуна за рубље и то: шареног (ешвегера), жутог (калафон), белог (домаћег) а нарочито алабастера и јарца (а ла сенлајт).
- Сапуна мирисавих: кокоса, бадема, бензоа и љубичицу у штапглама, биљни сок, породични, глицерин, вазелин, мошус, калодерма ит.д.
- Сапуна медицинских: катран, карбол, боракс, сумпор ит.д.
- Берберски сапун изврсног квалитета.
- Помаде: за лице и бркове.
- Мириса: колоњску воду и друге.
- Кристалну соду у даковима од 50 кгр.
- Тесто: фиду, пантљику и тарану.

Стовариште је у могућности да изврши одмах све поруџбине. Цене су умерене и утврђене. Ценовник свакоме шаљемо на захтев бесплатно.

610 19—25 Месаровић и Јовановић